

W ciągu ostatnich lat zanieczyszczenie powietrza staje się coraz większym światowym problemem przejawiającym się m.in. wzrastającą liczbą przypadków występowania bardzo silnego zanieczyszczenia w wielu miastach. Organizacja Narodów Zjednoczonych uznała zanieczyszczenie powietrza za globalny priorytet zdrowotny w Agendzie Zrównoważonego Rozwoju na 2030 rok. Wiele krajów, w tym Polska, cierpi z powodu zanieczyszczenia powietrza i smogu, które przyczyniają się do powstawania poważnych szkód zarówno dla zdrowia ludzkiego, jak i całej gospodarki. Według Światowej Organizacji Zdrowia zanieczyszczenie powietrza stanowi najpoważniejsze środowiskowym zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, które jest odpowiedzialne za 3 miliony przedwczesnych zgonów każdego roku oraz za liczne problemy zdrowotne. Pod względem złej jakości powietrza Polska zajmuje drugie miejsce w Unii Europejskiej, tuż po Bułgarii. Wraz z coraz liczniejszymi przypadkami występowania smogu problem złej jakości powietrza pojawia się w publicznej dyskusji coraz częściej.

Aby opracować skuteczne interwencje i strategie walki z zanieczyszczeniem powietrza, decydenci powinni być informowani o całkowitym koszcie społecznym z niego wynikającym. Wycena negatywnych zdrowotnych skutków zanieczyszczenia powietrza nie znajduje bezpośredniego odzwierciedlenia w cenach rynkowych. Nauki ekonomiczne wypracowały jednak szereg metod dzięki którym można oszacować w jednostkach pieniężnych wartość takich dóbr nierynkowych. Najczęściej wykorzystywanymi w praktyce metodami wyceny nierynkowej są metody opierające się na deklarowanych preferencjach respondentów, które również można wykorzystać do badania akceptacji zmian np. w polityce środowiskowej.

W proponowanym projekcie chcielibyśmy wycenić w jednostkach pieniężnych korzyści zdrowotne wynikające ze zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i prawdopodobieństwa smogu w różnych miastach Polski. Jesteśmy zainteresowani, tym czy na wycenę efektów zdrowotnych wynikających z redukcji zanieczyszczenia i prawdopodobieństwa smogu mają wpływ i jeśli tak to jaki: aspekty sprawiedliwości środowiskowej, zachowania prośrodowiskowe oraz informacje o jakości powietrza. Smog stanowi większe zagrożenie dla zdrowia ludzkiego niż „zwykła” niska emisja zanieczyszczeń. Niektóre z jego efektów są w natychmiastowy sposób odczuwalne lub widoczne. To sprawia, że jego wycena może się różnić od standardowej wyceny poprawy jakości powietrza.

Smog jest rodzajem zanieczyszczenia powietrza. Powstaje z pierwotnych zanieczyszczeń i produktów ich przemian fotochemicznych i chemicznych zachodzących przy inwersji temperatury podczas bezwietrznej pogody. Smog fotochemiczny powstaje podczas silnego nasłonecznienia. Smog kwaśny powstaje w wilgotnym powietrzu silnie zanieczyszczonym kwaśnymi gazami. Występuje głównie w regionach, w których domy ogrzewane są przez spalanie węgla i innych paliw stałych. Smog w polskich miastach występuje przede wszystkim w okresie zimowym, gdy standardy jakości powietrza w Polsce są wielokrotnie przekraczane. Główną jego przyczyną jest tak zwana niska emisja, czyli emisja zanieczyszczeń z kominów o wysokości mniejszej niż 40 m oraz emisji spalin z transportu drogowego. W Polsce podejmowane dotychczas działania dotyczące jakości powietrza skupiają się przede wszystkim na walce ze skutkami zanieczyszczenia, a nie jego redukcją.

O ile nam wiadomo, proponowane przez nas badanie byłoby pierwszym nierynkowym badaniem wyceny redukcji smogu w krajach europejskich. Dodatkowo, prawdopodobnie jako pierwsi analizowalibyśmy wpływ zachowań proekologicznych i sprawiedliwości środowiskowej na wycenę korzyści z redukcji zanieczyszczenia powietrza. Z tego co wiemy, proponowane badanie byłoby to też pierwszym badaniem wycenowym, w którym społeczne korzyści zdrowotne wynikające ze zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i prawdopodobieństwa smogu byłyby analizowane łącznie oraz gdzie uwzględniono by niepewność związaną z redukcją smogu, na którego powstanie wpływają warunki pogodowe. Metodologiczne nowatorstwo naszego projektu polega na połączeniu badań: FSE oraz DCE, jak również wynika ze sposobu dostarczania różnych zestawów informacji o zanieczyszczeniu powietrza respondentom w badaniu wycenowym.